

โครงการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๖๙

ความเป็นมา

สถานการณ์โลกที่การแข่งขันทางเศรษฐกิจเข้มข้นขึ้น สังคมโลกเชื่อมโยงกันมากขึ้นในสภาพไร้พรมแดน แนวโน้มการพัฒนาทางเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด และไม่ได้เป็นเพียงเทคโนโลยีที่สนับสนุนการทำงานเช่นที่ผ่านมาอีกต่อไป หากแต่ได้หลอมรวมเข้ากับวิถีการดำเนินชีวิต และปฏิวัติโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กระบวนการผลิต การค้า การบริการ การทำงานของรัฐ และกระบวนการทางสังคมไปจากเดิม

ดังนั้น ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน (Enabling Technology) การพัฒนาประเทศมาโดยตลอด โดยมุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานด้านไอซีที โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงกระจายอย่างทั่วถึงเหมือนบริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทั่วไป ประชาชนมีความรอบรู้ เข้าถึง สามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างรู้เท่าทัน มีโอกาสในการสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตดีขึ้น

เนื่องจากรัฐบาลได้ตระหนักถึงอิทธิพลของเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของประเทศไทย ส่งผลให้เห็นความสำคัญของการมีข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชน และใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย ปรับปรุงมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศทันสมัย

จากเหตุผลความจำเป็นดังกล่าว สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้จัดทำข้อมูลสถิติโดยการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ซึ่งได้จัดทำการสำรวจโครงการดังกล่าวครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นมา ได้ทำการสำรวจต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้มีการปรับแผน การสำรวจจากรายปีเป็นรายไตรมาส โดยผนวกแบบสอบถามกับโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรพร้อมพิจารณาปรับแบบสอบถามให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และลดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อทราบจำนวนประชาชนที่ใช้อินเทอร์เน็ต
๒. เพื่อทราบจำนวนประชาชนที่ใช้โทรศัพท์มือถือ ประเภทโทรศัพท์มือถือที่ใช้ การมีโทรศัพท์มือถือ และประเภทโทรศัพท์มือถือที่มี
๓. เพื่อทราบจำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และมีโทรศัพท์มือถือ

ขอบข่ายและคุ่มรวม

ครัวเรือนส่วนบุคคลที่มีหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือนอายุ ๖ ปีขึ้นไป

รายการข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๑. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของสมาชิกในครัวเรือน เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา การทำงาน
๒. การมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสมาชิกในครัวเรือน เช่น
 - การใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชน
 - การใช้โทรศัพท์มือถือของประชาชน
 - การมีคอมพิวเตอร์ของครัวเรือน
 - การใช้อินเทอร์เน็ตของครัวเรือน

แผนการดำเนินงาน

ขั้นตอน	แผนการดำเนินงาน			
	ไตรมาสที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาสที่ ๓	ไตรมาสที่ ๔
การวางแผนและเตรียมงาน	ต.ค. – ธ.ค. ๖๘	ม.ค. – มี.ค. ๖๙	เม.ย. – มิ.ย. ๖๙	ก.ค. – ก.ย. ๖๙
การเก็บรวบรวมข้อมูล	ม.ค. – มี.ค. ๖๙	เม.ย. – มิ.ย. ๖๙	ก.ค. – ก.ย. ๖๙	ต.ค. – ธ.ค. ๖๙
การประมวลผลและ การประมาณค่า	ก.พ. – เม.ย. ๖๙	พ.ค. – ก.ค. ๖๙	ส.ค. – ต.ค. ๖๙	พ.ย. ๖๙ – ม.ค. ๗๐
การวิเคราะห์ข้อมูลและ จัดทำรายงาน	เม.ย. – พ.ค. ๖๙	ก.ค. – ส.ค. ๖๙	ต.ค. – พ.ย. ๖๙	ม.ค. – ก.พ. ๗๐

การดำเนินงานโครงการสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ.๒๕๖๙ เป็นการผนวกแบบสอบถามกับโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในไตรมาสที่ ๑ - ๔

ระเบียบวิธีและการดำเนินการสำรวจ

ใช้แผนการเลือกตัวอย่างแบบ Stratified Two – Stage Sampling โดยมีจังหวัดเป็นสตราตัม เขตแดน (Enumeration Area: EA) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง ครัวเรือนส่วนบุคคล เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง โดยการจัดสตราตัม กรุงเทพมหานครและจังหวัดเป็นสตราตัม ซึ่งมีทั้งสิ้น ๗๗ สตราตัม และในแต่ละสตราตัม (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) ได้ทำการแบ่งออกเป็น ๒ สตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครองของกรมการปกครอง คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยการเลือกตัวอย่างขั้นที่หนึ่งจากแต่ละสตราตัมย่อย หรือแต่ละเขตการปกครอง ได้ทำการเลือก EA ตัวอย่างอย่างอิสระต่อกัน โดยให้ความน่าจะเป็นในการเลือกเป็นปฏิภาคกับจำนวนครัวเรือนของ EA นั้น ๆ ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น ๕,๔๓๐ EA จากทั้งสิ้นจำนวน ๑๓๙,๓๒๕ EA ซึ่งกระจายไปตามภาคและเขตการปกครอง การเลือกตัวอย่างขั้นที่สอง ได้จากการนับจุดในแต่ละ EA ตัวอย่าง ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีระบบ โดยกำหนดขนาดตัวอย่าง ดังนี้

- ในเขตเทศบาล กำหนด ๑๖ ครัวเรือนตัวอย่าง ต่อ EA (ครัวเรือนตัวอย่าง ๒ ชุด ๆ ละ ๘ ครัวเรือน)
- นอกเขตเทศบาล กำหนด ๑๖ ครัวเรือนตัวอย่าง ต่อ EA (ครัวเรือนตัวอย่าง ๒ ชุด ๆ ละ ๘ ครัวเรือน)

ได้จำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น ๘๖,๘๘๐ ครัวเรือน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน และสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุ ๖ ปีขึ้นไป จากครัวเรือนส่วนบุคคลที่ตกเป็นตัวอย่าง ด้วยโปรแกรมบันทึกข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาขนาดกลาง (Tablet)

คาบเวลาในการปฏิบัติงานสนาม

ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล ในไตรมาสที่ ๑ – ๔ (มกราคม – ธันวาคม) ๒๕๖๙ โดยให้ปฏิบัติงานในวันที่ ๑ – ๑๒ ของแต่ละเดือนพร้อมกับโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร

การประมวลผลข้อมูล

การบันทึกข้อมูล และการประมวลผลข้อมูลดำเนินการที่สำนักงานสถิติแห่งชาติส่วนกลาง

การนำเสนอผลการสำรวจ

การนำเสนอผลการสำรวจจะนำเสนอผลในระดับทั่วประเทศ ภาค จังหวัด เป็นจำนวนและร้อยละ

การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

๑. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ใช้เป็นตัวชี้วัดยุทธศาสตร์กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ และการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

๒. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ใช้ข้อมูลในการสร้างโมเดลการวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

๓. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใช้เป็นตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ ๑๗ (ตัวชี้วัด ๑๗.๘.๑) และใช้ประกอบการจัดทำดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI)

๔. สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษา Thailand Digital Outlook

๕. สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union: ITU) ใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำตัวชี้วัด ITU ของประเทศสมาชิก

๖. สถาบันสถิติยูเนสโก (UNESCO Institute for Statistics: UIS) ใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำตัวชี้วัดUIS ของประเทศสมาชิก

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

ผลการสำรวจทำให้สะท้อนถึงโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประชาชนและครัวเรือนในประเทศ โดยภาครัฐใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวางแผน กำหนด นโยบาย และทิศทางในการพัฒนาประเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามเป้าหมายได้อย่างตรงจุด ซึ่งจะส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น

๑. ทำให้ประชาชนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

๒. เสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นจากนโยบายภาครัฐ ให้ประเทศพัฒนาการใช้ระบบสื่อสาร โทรคมนาคม เพื่อให้การสื่อสารสะดวกขึ้น

๓. ยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน/นักศึกษา ในสถาบันการศึกษา รวมถึงการพัฒนาระบบการเรียนการสอนในภาวะวิกฤติ เช่น การเรียนออนไลน์ เป็นต้น

๔. การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานที่ราชการ แหล่งท่องเที่ยวสถานที่สำคัญต่าง ๆ รวมถึงในท้องที่หมู่บ้าน ชุมชนได้อย่างกว้างขวาง สะดวก และรวดเร็ว

๕. สามารถนำความรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีไปต่อยอดพัฒนา สร้างอาชีพ สร้างงานเพิ่มพูนรายได้ให้กับตนเองหรือกลุ่มวิสาหกิจต่าง ๆ